

Universitat
Progressista
d'Estiu
de Catalunya

Universidad Progresista de Verano de Cataluña
Progressive Summer University of Catalonia
Université Progressiste d'Été de la Catalogne

Memòria de les Jornades per la UPEC 2005

www.universitatprogressista.org

Presentació

L'Associació 19 de Juliol Promotora d'una Universitat Europea Laica i Progressista, ha realitzat, durant el més de Juliol del 2005, les **Jornades per la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya (UPEC)**. Aquestes jornades, que van tenir lloc del 16 al 19 de Juliol al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), van néixer amb la idea de ser un punt de trobada de les diverses sensibilitats progressistes. Durant aquells dies diversos actors socials (responsables polítics, representants socials i experts acadèmics i del món de la cultura) van compartir experiències, coneixements i reflexions.

L'objectiu de les Jornades per la UPEC era contribuir a desenvolupar una cultura progressista i catalanista, per tal de recuperar la nostra història, entendre millor la nostra realitat, i generar propostes per la millora del benestar i la qualitat de vida de la ciutadania.

Les Jornades es van estructurar al voltant de 5 itineraris temàtics: Memòria històrica, L'Estat del benestar i l'Europa Social, Tribuna política, Noves llibertats, Cultura i Llibertat. A més també es van proposar activitats complementàries que acabaven de completar un programa que va omplir el CCCB durant els sis dies des de les 10 del matí fins a les 12 de la Nit.

Programa

Itinerari 1, Memòria històrica

1.- EXPERIÈNCIES EXEMPLARS DE RECUPERACIÓ DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA.

Ferriol Soria, investigador sobre Comissions de la Veritat Arreu del Món

Ludger Mees, Catedràtic d'història dels Moviments Socials a la Universidad del País Vasco

Joan Garcés, advocat de les víctimes de la dictadura xilena

Ulrich Deppe, professor de polítiques públiques de la Universitat de Frankfurt

Modera: **Rosa Regàs**, escriptora

2.- LES ESQUERRES A CATALUNYA AL SEGLE XX.

La República i la Guerra Civil. Les lluites obreres i socials de principis del segle XX, sovint capdavanteres internacionalment

Andreu Mayayo, professor d'Història Contemporània UB

Jose Luis Martin Ramos, professor d'Història Contemporània UAB

Modera: **Josep Lluís Lopez Bulla**, ex parlamentari i sindicalista

3.- TESTIMONIS DE LLUITADORS CONTRA EL FRANQUISME, EL NAZISME I EL FEIXISME

Maria Salvo, ex-presonera del franquisme

Enric Pubill, ex-pres del franquisme

Lluís Martí Bielsa, ex-guerriller contra el franquisme

Neus Català, ex-presonera del franquisme.

Modera: **Montse Armengou**, periodista

4.- LA RECUPERACIÓ DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA A CATALUNYA I A ESPANYA. ESTAT DE LA QÜESTIÓ.

Joan Saura, Conseller Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat i responsable projecte *Memorial Democràtic*

Manel Perona, president Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica de Catalunya

Julián Casanova, Catedràtic d'Història Contemporània Universitat de Saragossa

Jose Antonio Martín Pallín, Magistrat del Tribunal Suprem

Santiago Macías, co-fundador “Asociación para la Recuperación de la memoria histórica”

Modera: **Xavier Domènech**, Historiador i membre del Centre d'Estudis de les Èpoques Franquista i Democràtica.

5.- LA DIVULGACIÓ DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA

Montse Armengou, autora d'*Els Nens perduts del franquisme*, entre altres documentals de recuperació de la Memòria Històrica

Ferran Toledano, Director del Centre d'Història de Catalunya

Enric Pujol, membre del projecte del futur Museu de l'Exili a la Jonquera

Caterina Mieras, Consellera de Cultura de la Generalitat

Antonio Mayo, Associació Memorial Democràtic dels treballadors de SEAT

Javier Tébar, Fundació Cipriano Garcia.

Modera: **Oriol Junqueres**, Historiador a la UAB.

6.- PROJECCIONS DE DOCUMENTALS DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA

- **La Ciutat Foradada** (bombardejos sobre Barcelona)
- **Els Nens perduts del Franquisme** (presons)
- **Santa Cruz por ejemplo** (fosses)
- **Rejas en la memòria** (camps concentració a Espanya fins finals 60's)
- **Francesc Boix, un fotògraf a l'infern** (republicans en els camps de concentració nazis)

Itinerari 2, l'Estat del Benestar i l'Europa Social

1.- L'ESTAT DEL BENESTAR A CATALUNYA I A ESPANYA,

Situació de l'Estat del Benestar a Catalunya i a Espanya, comparació entre comunitats de l'Estat Espanyol i amb els altres països de la Unió Europea. Anàlisi dels aspectes que més incideixen en la qualitat de vida de les persones: habitatge, educació, sanitat, atenció a la gent gran, salut pública, pensions, escoles bressol, etc.

Vicenç Navarro, Catedràtic de Polítiques Públiques i Socials de la UPF

2.- POLÍTICA FISCAL.

Estratègia de finançament de l'Estat del Benestar per arribar a la mitjana europea en despesa pública i en benestar de la població. Els balanços fiscals interregionals

Taula Rodona amb:

Joan Coscubiela, Secretari General de CCOO de Catalunya
Josep Huguet, Conseller de Comerç, Consum i Turisme de la Generalitat
Antoni Castells, Conseller d'Economia i Finances de la Generalitat
Àngels Martínez Castells, professora de Política Econòmica de la UB i membre del Consell Nacional d'EUiA.

Modera: **Luis de Sebastián**, Catedràtic d'Economia Internacional d'ESADE

3.- L'EUROPA SOCIAL

Anàlisi de l'Europa Social a través de les diferents tradicions polítiques, posant èmfasi en la social-democràcia que té la màxima representació al Nord d'Europa.

Joakim Palme, Director del Institute for Futures Studies i professor del Swedish Institute for Social Research

Presenta: **Raimon Obiols**, parlamentari europeu

4.- EL PAPER DEL PARLAMENT EUROPEU EN L'ACTUAL COJUNTURA EUROPEA.

Josep Borrell, President del Parlament Europeu

Presenta: **Antoni Gutiérrez Díaz**, ex- parlamentari europeu

5.- UNIÓ EUROPEA, 20 ANYS D'INTEGRACIÓ I PERSPECTIVES D'AMPLIACIÓ

Taula rodona de balanç dels 20 anys d'integració d'Espanya en la Unió Europea i de reflexió al voltant del procés d'ampliació i de construcció política de la Unió Europea.

Anna Terrón, Secretària General del Patronat Català Pro-Europa

Dolors Camats, parlamentària d'IC-V.

Pilar Dellunde, diputada al Parlament de Catalunya per ERC

Àngels Martínez Castells, professora de Política Econòmica de la UB i membre del Consell Nacional d'EUiA.

Modera: **Ramon Carranza**, col·laborador del diari *El Triangle*

6.- DONA , TREBALL I QUALITAT DE VIDA

Cristina Carrasco, estudis sobre dones i sosteniment de l'Estat del Benestar

Marisa Fernandez, dirigent d'UGT

Sara Moreno, membre del Grup d'Estudis Sociològics Sobre la Vida Quotidiana i Treball de la UAB

Marina Geli, Consellera de Salut de la Generalitat

Modera: **Carme Porta**, parlamentària

Itinerari 3, Tribuna política: 18 mesos de govern catalanista i d'esquerres

1.- EL NOU ESTATUT, LA NOVA CONSTITUCIÓ I L'ESPANYA PLURAL

Lídia Santos, parlamentària del PSC

Joan Ridaó, parlamentari d'ERC

Joan Boada, parlamentari d'ICV

Modera: **Antonio Franco**, Director d'El Periodico de Catalunya

2.- POLÍTIQUES SOCIALS

Sanitat, educació, atenció a la gent gran, ajuts a les famílies, prestacions per a la vellesa, habitatge social, escoles bressol, atenció domiciliària per a gent gran o amb discapacitats, fecunditat, salut pública, sinistralitat laboral, incorporació de la dona al mercat de treball, precarietat laboral.... Política d'Habitatge. Polítiques d'igualtat dones-homes: violència de gènere

Marina Subirats, Regidora d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Ricard Fernández, Secretari d'Habitatge de la Generalitat

Laura Pelay, dirigent d'UGT de Catalunya

Ricard Gomà, Regidor de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona

Marta Selva, Presidenta de l'Institut Català de la Dona

Carme Valls, parlamentària del PSC

Modera: **Joffre Villanueva**, President Junta Directiva j. UPEC

3.- POLÍTIQUES DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Salvador Milà, Conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat

Anna Rosa Martínez, coordinadora de Greenpeace Catalunya

Jordi Miralles, President de la Fundació Terra

Ole Thorson, Associació pels drets dels vianants.

Modera: **Enric Carrera**, membre de la Càtedra Unesco de la UPC

4- MITJANS DE COMUNICACIÓ PÚBLICS

Francesc Escribano, Director de Televisió de Catalunya

Joan Tàpia, Director de TVE a Catalunya

Xavier Giró, professor de periodisme de l'UAB i membre de l'Observatori sobre la Cobertura Informativa de Conflictes.

Enric Bastardes, Secretari General de la Federació de Sindicats de Periodistes

Modera: **Carles Martí**, Regidor del Districte de Ciutat Vella de Barcelona

Itinerari 4, Noves Llibertats

1.- LLIBERTATS I SOCIETATS MULTI-CULTURALS

Àlex Seglers, autor de “*Musulmans a Catalunya*”

Núria Gispert, ex Presidenta de Càritas

Joan Francesc Pont, Fundació Ferrer i Guàrdia

Antoni Doménech, Filòsof

Saoka Kingolo, assessor de la Secretaria d'Immigració de la Generalitat

Modera: **Marina Rossell**, cantant

2.- LLIBERTATS NACIONALS

El dret a l'autodeterminació avui

Hector López Bofill, Doctor en Dret Constitucional de l'UPF

Jaume Renyer, professor de la Universitat Rovira i Virgili i president del Fòrum Català pel Dret a l'Autodeterminació.

Miguel Portal, professor d'Investigació de la Comunicació de la UAB i Vice-president de l'Associació “Els altres andalusos”.

Celestino Sánchez, Tinent d'Alcalde a l'Ajuntament de Barberà del Vallès

Modera: **Uriel Bertran**, parlamentari d'ERC.

3.- LLIBERTATS I NOVES TECNOLOGIES

Marc Murtra, gerent de BTV

Miquel Iceta, polític i blogger

Amadeu Roig, membre de Tinet

Josep Vives, membre de la Comunitat Digital, Observatori per la Cibersocietat

Modera: **Francesc Trillas**, professor d'Economia de l'UAB

4.- DRETS I LLIBERTATS SEXUALS

Jose Maria Vázquez, Col·lectiu H2O

Jordi Petit, President d'Honor de la Coordinadora Gai Lesbiana

Rosa Bertran, Departament de Benestar de la Generalitat

Mercè Civit, responsable de la Secretaria de la Dona de la CONC

Modera: **Pilar Vallugera**, Regidora de Drets Civils i Dona de l'Ajuntament de Barcelona

Itinerari 5, Cultura i Llibertat

1.- CULTURA I LLIBERTAT

Fanny Rubio, escriptora

Mireia Bofill, traductora i editora

Teresa Sanz, Presidenta del Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison

Modera: **Marina Rossell**, cantant

Activitats Complementàries

Presentació de “LA LAÏCITAT: UN MODEL DE CONVIVÈNCIA PER A LA SOCIETAT CATALANA”

(64 propostes i reflexions per al seu exercici a Catalunya)

Dimarts 12, a les 12h

Organitza: **Lliga per la Laïcitat**

Presentació del llibre “CIUTADANIA I PARTICIPACIÓ POLÍTICA”

Dijous 14, de 18 a 19h

Presenta: Àngels Martínez Castells, coeditora i Professora de Política Econòmica de la UB

Intervenien:

- Raül Digón, coeditor
- Antoni Moragas, Director de la revista *Universitat en Marxa!*
- Fernando Pindado, subdirector general de Foment de la Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya

Organitza: **Fundació Pere Ardiaca**

Presentació del documental "LA LLUITA ANTIFRANQUISTA", de la sèrie "Integral Manuel Sacristán".

La presentació inclourà el passí d'uns 50' del documental

Dimarts 12, de 21 a 22.30h

Intervindrà: **Xavier Juncosa**, director de la sèrie.

Horaris

	11 juliol	12 juliol	13 juliol	14 juliol	15 juliol	16 juliol
10:00	INAUGURACIO	EXPERIÈNCIES EXEMPLARS DE RECUPERACIÓ DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA	L'ESTAT DEL BENESTAR A CATALUNYA I A ESPANYA	L'EUROPA SOCIAL	POLÍTIQUES DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE	POLÍTIQUES SOCIALS
10:30	TESTIMONIS DE LLUITADORS CONTRA EL FRANQUISME, EL NAZISME I EL FEIXISME					
11:00						
12:00						
13:00		A. Complementària: Presentació "LAÏCITAT"	POLÍTICA FISCAL	EL PAPER DEL PARLAMENT EUROPEU EN L'ACTUAL COJUNTURA POLÍTIKA ACTUAL	EL NOU ESTATUT, LA NOVA CONSTITUCIÓ I L'ESPANYA PLURAL	CONCLUSIONS
14:00				A. Complementària: Presentació "CIUTADANIA I PARTICIPACIÓ"		Cloenda
16:00	LES ESQUERRES A CATALUNYA AL SEGLE XX	LA RECUPERACIÓ DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA A CATALUNYA I A ESPANYA. ESTAT DE LA QÜESTIÓ	DONA, TREBALL I QUALITAT DE VIDA	UNIÓ EUROPEA, 20 ANYS D'INTEGRACIÓ I PERSPECTIVES D'AMPLIACIÓ	MITJANS DE COMUNICACIÓ PÚBLICS	
18:00						
19:00	LLIBERTATS I SOCIETATS MULTICULTURALS	LA DIVULGACIÓ DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA	LLIBERTATS I NOVES TECNOLOGIES	DRETS I LLIBERTATS SEXUALS	CULTURA I LLIBERTAT	
21:00		A. Complementària: Presentació "LA LLUITA ANTIFRANQUISTA"				
22:30	Documental: LA CIUTAT FORADADA (bombardejos sobre Barcelona)	Documental: ELS NENS PERDUTS DEL FRANQUISME (presons)	Documental: SANTA CRUZ POR EJEMPLO (fosses)	Documental: REJAS EN LA MEMORIA (camps de concentració fins els anys 60)	Documental: "FRANCESC BOIX, un fotògraf a l'infern" (republicans en els camps nazis)	
0:00						

Conclusions

En la inauguració de les Jornades per la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya (JUPEC), el dia onze de juliol d'aquest any 2005, es va llegir una carta escrita des d'un camp francès de refugiats catalans i espanyols, tres dies després de la derrota de la democràcia a Catalunya i Espanya el 1939, que fou escrita per una mestra, Amparo Llopis Bonaposada, que havia estat professora de la Universitat Popular de Catalunya i que, escrivint-la als seus companys i companyes conclouïa amb la següent frase:

“No podem i no hem de perdre l'esperança que un dia Catalunya tindrà de nou Universitats Populars on treballadors, pagesos, intel·lectuals i artistes es trobaran de nou, aprenent tots de les nostres experiències per construir un món i una societat millors en la solidaritat i justícia social. Estimats companys, això és el que vam fer durant els anys de la Generalitat Republicana de Catalunya. Heu d'explicar-ho als vostres fills perquè mai ho oblidin. I un dia, ells o els seus fills, puguin veure de nou Universitats Populars, Universitats obertes al món treballador de Catalunya”.

Aquesta setmana, durant sis dies (11-16 de juliol), s'ha recuperat el somni de l'Amparo i de milers i milers de persones com ella. La UPEC vol construir aquesta Universitat basant-se en aquella tradició progressista, considerant-nos-en, d'aquesta manera, hereus. Durant una setmana, persones procedents dels moviments socials, dels sindicats, dels partits catalanistes i d'esquerres, juntament amb acadèmics, intel·lectuals i artistes, pertanyents tots a diferents sensibilitats polítiques dins de la família progressista, ens vam reunir en vint taules rodones analitzant d'on venim, on som i on volem ser en el futur. Ho vam fer amb l'esperit que el company Conseller Huguet va suggerir en la cerimònia d'inauguració quan ens va convidar a que fóssim “heterodoxes, atrevits i crítics, doncs aquestes són les característiques que haurien de definir el moviment progressista”. I així ho vam fer durant sis dies, responent a la necessitat, també –assenyalada pel company President Maragall- d'establir aquest fòrum en que les sensibilitats catalanistes i d'esquerres poguessin trobar-se, debatre i fer propostes contribuint a crear una cultura progressista. El company Alcalde Clos, al donar-nos la benvinguda a la ciutat, també va celebrar l'existència d'aquestes Jornades, felicitant-nos per incloure en la temàtica de les Jornades l'anàlisi de la qualitat de vida de la ciutadania i molt en particular de les classe populars.

Com no podia ser d'altra manera, les Jornades van començar donant veu a les persones repressaliades, víctimes del franquisme, conclouent que no poden homenatjar-se aquestes víctimes sense denunciar les institucions i persones que les van victimitzar. Maria Salvo, Enric Pubill, Neus Català i Lluís Martí Bielsa, expresoners i lluitadors contra el feixisme i el nazisme, van destacar que la llei d'Amnistia va servir principalment per donar impunitat als responsables de la repressió i per aquest motiu van proposar que el govern espanyol segueixi els

passos del govern argentí que recentment va anular la llei de punt final. Els resistents contra el franquisme i el nazisme també van subratllar la complicitat de l'Església Catòlica en la repressió franquista, així com la importància de recuperar la memòria històrica, no per nostàlgia, sinó per la seva importància en el present i pel futur. En aquest sentit es va criticar, en diverses sessions de les Jornades, el silenciament que han tingut els nostres joves en el sistema educatiu, tant als Instituts com a les Universitats sobre els fets de la República, la Guerra Civil i la Dictadura.

També d'especial atenció fou l'exposició del magistrat José Antonio Martín Pallín del Tribunal Suprem, que va assenyalar en la seva exposició la inconstitucionalitat de la Llei d'Amnistia de l'any 1977, llei de punt final que va permetre silenciar totes les violacions dels drets humans que es van realitzar durant la guerra i durant la dictadura, sense exigir responsabilitats als seus autors. Segons Martín Pallín, el fet que la desaparició de persones sigui un delictes permanent mentre no apareguin els cossos, juntament amb la recent sentència de la Cort Suprema argentina que estableix que la legislació sorgida d'un Cop d'Estat és il·legal, són els raonaments jurídics que fan inconstitucional l'Amnistia aplicada a Espanya l'any 1977.

D'altra banda diversos ponents, inclòs el lletrat Joan Garcès, advocat de les víctimes del feixisme a Xile, van detallar en les seves ponències que els arguments utilitzats per anul·lar la Llei d'Amnistia a l'Argentina apliquen també a la llei d'Amnistia espanyola. Julián Casanova, Catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Saragossa, va ressaltar que assumir el propi passat implica educar en els valors democràtics i perseguir la intransigència, inclosos els monuments als repressors i qualsevol mostra de la seva apologia. En aquest sentit, va criticar la política de beatificacions de l'església catòlica ja que aquesta institució no només va ser víctima sinó sobretot botxí.

Una altra conclusió derivada dels debats sobre la memòria històrica fou el recordatori que l'Estat espanyol (inclosa la Generalitat de Catalunya) està en violació de les instruccions realitzades per la Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides que en la seva resolució del 16 de desembre de 1992 va instruir l'Estat espanyol a trobar i identificar les persones desaparegudes (persones assassinades pel franquisme el parador de les quals es desconeix) amb la publicació dels seus noms pels mitjans d'informació. Es va accentuar també, per part de Manuel Perona, de l'Associació per la Recuperació de la Memòria Històrica, que la normativa proposada pel Govern de la Generalitat sobre els desapareguts, essent una millora considerable sobre la situació actual, així i tot limita les iniciatives i els drets dels familiars dels desapareguts, reduint considerablement les possibilitats de trobar els seus desapareguts.

La necessitat de recuperar la memòria històrica

Les Jornades per la UPEC van accentuar la necessitat de recuperar la memòria històrica per tres raons. Una era la de fer justícia a les persones,

víctimes de la repressió del cop militar i de la dictadura franquista, així com a les persones i institucions responsables per tal victimització.

L'altra raó és la d'aconseguir una salut democràtica, donat que l'experiència internacional amb països que van patir el nazisme i el feixisme mostra que recuperar la memòria del passat d'un país (a més de ser un dret ciutadà) és una necessitat per permetre una maduresa democràtica al país. Els companys catedràtics alemanys, Uli Deppe i Ludger Mees, estudiosos del tema al seu país, ens van informar que malgrat que el Parlament Alemany havia aprovat lleis prohibint l'homenatge al nazisme després de la seva derrota per les tropes aliades, no va haver-hi aleshores un intent seriós de recuperar la seva història, assumint que la seva població s'oblidaria d'aquella història, fet que no va ocórrer. Noves generacions als anys seixanta van exigir conèixer la història real del nazisme i condemnar els culpables d'aquell règim, forçant la dimissió d'alts responsables polítics que havien estat nazis o col·laboraren amb el nazisme, inclòs el President d'Alemanya Occidental. Actualment, seixanta anys després de la derrota del nazisme i trenta-cinc després de la reobertura del tema, el debat segueix obert amb gran intensitat. El mateix s'ha esdevingut a Xile i a l'Argentina, com en Joan Garcés va documentar. Aquest problema no es dona en els països que han creat Comissions de la Veritat, com Ferriol Soria va mostrar en el cas de Sudàfrica, que en tenir una Comissió de la Veritat modèlica ha afrontat el seu passat de forma molt menys traumàtica. No resoldre el problema del silenci històric és, per tant, traslladar la resolució d'aquest problema a altres generacions. D'aquí que és necessari que nosaltres (i no els nostres fills o néts) siguem els que recuperem aquesta memòria històrica com a exigència democràtica al nostre país. No hi ha dubte que aquest procés esdevindrà. El fet és quan. I la democràcia incompleta que tenim exigeix que es faci ara quan el context polític (tant a nivell d'Espanya com a nivell de Catalunya) és favorable a aquesta recuperació, recuperació que hauria de ser liderada pel govern de la Generalitat (amb la col·laboració de diverses Conselleries), amb el recolzament i participació del moviment progressista de Catalunya.

La tercera raó per la necessitat que es recuperi aquesta memòria històrica és la de recuperar i reforçar una cultura progressista, alternativa a la nacionalista conservadora encara dominant a Catalunya, mostrant que van ser les esquerres les que van protagonitzar al llarg de la nostra història (ben debatuda durant les Jornades en unes taules rodones sobre la història del moviment obrer durant el segle XX) la lluita per la justícia social, per la llibertat, i per la identitat catalana. És absurd veure personalitats com Artur Mas, dirigent de CiU, (que en el moment crucial de la història de Catalunya, quan Catalunya estava ocupada pel feixisme, es va dedicar a preparar les seves oposicions per millorar la seva carrera professional mentre persones d'esquerres eren afusellades, empresonades o exiliades per defensar la identitat catalana), dirigir ara un partit conservador que reparteix carnets de catalanitat, dividint els catalans entre els "autèntics" i "no autèntics". S'ha d'informar la joventut del protagonisme de les esquerres en la lluita per la justícia social i per la identitat catalana, denunciant el col·laboracionisme que institucions conservadores –com l'església i altres institucions que ara es presenten com defensores de la identitat catalana- van tenir

amb la dictadura feixista que va reprimir brutalment Catalunya i les seves classes populars.

On és Catalunya avui. La qualitat de vida dels catalans, amb especial accent en la de les seves classes populars.

Les Jornades van documentar l'escàs desenvolupament de l'estat del benestar a Catalunya, sent Catalunya una de les regions de la UE-15 que té una despesa pública social per habitant més baixa i això com a conseqüència de primer la baixa despesa social per habitant a Espanya (la més baixa de la UE-15), segon el dèficit fiscal de Catalunya que accentua encara més aquest dèficit social de Catalunya i tercer el domini de les forces conservadores en la història de Catalunya; la dictadura i després els vint-i-tres anys de govern nacionalista conservador que va donar prioritat al sector privat (que va beneficiar les seves bases socials) en detriment del sector públic (utilitzat per les classes populars).

Aquest domini de les forces conservadores en la vida política de Catalunya (i d'Espanya) és la causa principal d'aquest subdesenvolupament de l'estat del benestar a Catalunya, responsable, a la vegada, de la persistència de grans desigualtats al nostre país. Les Jornades van documentar que una persona del cinc per cent superior del nivell de renda de Catalunya (que s'acostumava a definir com un burgès en un llenguatge de classes oblidat) viu ni més ni menys que deu anys més que un treballador no qualificat a l'atur per més de cinc anys (la mitjana de la UE-15 és de set anys). Es va documentar com el retard que pateixen Catalunya i Espanya en polítiques socials respecte Europa, es deu a la poca sensibilitat social de la Dictadura feixista de Franco, i a les polítiques dels governs conservadors de CiU i del PP. En aquest sentit es va assenyalar que els vuit punts de diferència en despesa social (com a percentatge del PIB) que tenia Espanya respecte Europa a la mort del dictador, es van reduir a quatre punts durant el període '82-93 (govern social-demòcrates a l'Estat espanyol) però van tornar a créixer fins a vuit punts de diferència durant els últims tres anys del govern socialista i els anys de governs del PP recolzats per CiU. Aquesta desconvergència d'Espanya i de Catalunya amb l'Europa Social es devia a que els governs espanyols van donar prioritat a aconseguir l'equilibri pressupostari (manat pel Pacte d'Estabilitat) reduint el creixement de la despesa social en comptes d'incrementar els impostos: en realitat el govern conservador espanyol, amb el recolzament de CiU, va fer una reforma fiscal regressiva que va contribuir a disminuir els recursos de l'Estat, que haguessin pogut continuar reduint el dèficit social.

Les Jornades van debatre com resoldre aquest subdesenvolupament social de Catalunya, amb la col·laboració de representants del govern (el company Conseller d'Economia, Toni Castells i el company Conseller de Comerç, Josep Huguet) que van presentar i debatre les propostes del govern de la Generalitat de Catalunya. Es va aplaudir l'esforç financer i la sensibilitat social de les propostes pressupostàries realitzades pel govern de la Generalitat així com l'esforç realitzat pel nostre govern per corregir el dèficit fiscal. Però també es va accentuar la necessitat que aquestes mesures necessàries anessin acompanyades de mesures

fiscals progressistes de caràcter redistributiu com va assenyalar el company Joan Coscubiela, secretari general de CCOO.

Aquests debats van tenir lloc dins del context de cap a on les tradicions progressistes haurien d'anar. En aquest sentit fou de gran interès la presentació de l'experiència social-demòcrata escandinava i molt en particular la sueca per part del company Joakim Palme, investigador social suec de gran prestigi internacional. Amb el reconeixement que cada país ha de desenvolupar el seu propi model, es va prendre nota del gran desenvolupament de l'estat de benestar d'aquell país, conseqüència però també causa de la seva gran eficiència econòmica. El model de societats amb serveis socials molt desenvolupats no és un model caduc sinó en plena expansió. La clau del model són uns impostos alts, per poder finançar serveis socials de gran qualitat per a la totalitat de la població - ja que són aquests serveis els que garanteixen la igualtat d'oportunitats- i una gran seguretat laboral, per facilitar l'adaptabilitat dels treballadors als canvis. Cal que el sistema social se centri principalment en les dones -per facilitar la seva incorporació al mercat laboral i per tant la creació de més riquesa- i molt especialment en els infants, perquè si no tenen igualtat d'oportunitats, la societat perd molt talent necessari pel seu progrés. Per afrontar el creixent envelliment de la població, l'estratègia dels països nòrdics és invertir més en els joves, a través de l'educació, l'aprenentatge durant tota la vida i les ajudes a les famílies joves, ja que són els joves els qui en el futur hauran de pagar els serveis socials. Segons Palme, el model social de Suècia, Noruega, Finlàndia i Dinamarca no és una característica del caràcter dels nòrdics, sinó que és el resultat de dècades de mobilitzacions socials per consolidar aquests drets i també de coalicions polítiques per canviar les estructures socials del país. Naturalment que aquells països també tenen elements criticables, però és important que, tal com va dir el company Alcalde Clos, es deixi de mirar a l'oest, al model liberal anglo-saxó, per mirar més i més al nord d'Europa com a punt de referència.

En aquest aspecte es va discutir la situació a la Unió Europea que condicionava en gran mesura el debat social existent a Catalunya i Espanya, prenent nota que la construcció de la Unió Europea mostra grans insuficiències tant en la seva dimensió social com democràtica, que estan diluint el recolzament cap a aquest projecte per part de les classes populars de diversos països europeus. El company Josep Borrell, President del Parlament Europeu, va destacar que el "No" a la Constitució Europea es devia predominantment a un rebuig a l'Europa actual pactada en el darrer Tractat de Niza, amb un model neoliberal que no té en compte els aspectes socials. Aquesta posició i altres van ser debatudes pels companys i companyes Ana Terron, Secretària General del Patronat Català Pro Europa, Dolors Camats, parlamentària d'IC-V, Pilar Dellunde, parlamentària d'ERC i Àngels Martínez Castells, professora de Política Econòmica de la UB.

Pel que fa a la relació amb Espanya es va aplaudir l'esforç del govern de la Generalitat en el desenvolupament de l'Estatut, presentat en les Jornades pels ponents de tal Estatut, els companys Lídia Santos (PSC), Joan Ridaó (ERC) i

Jaume Bosch (ICV). Es va subratllar, tanmateix, la importància que la dimensió social de l'Estatut fos tan important i visible com la dimensió identitària, no permetent que, per tal d'aconseguir el consens amb les dretes, es dilueixi la seva dimensió social o es perdi o dilueixi el caràcter laic de l'escola pública. L'altra observació que va comptar amb ampli consens fou la de subratllar la urgent necessitat que el Govern informi millor del significat de l'Estatut i la seva gran importància per millorar la qualitat de vida de la població i molt en especial de les seves classes populars. En aquest aspecte es va criticar la Televisió Catalana i a Catalunya Ràdio així com a TVE a Catalunya per emfatitzar molt poc el seu component social, el que explica, en part, l'escàs interès de la població en el tema estatutari.

També es va debatre en una taula dirigida pel company Uriel Bertran la lluita per les llibertats nacionals, exigint-se el reconeixement del caràcter plurinacional de l'Estat espanyol, amb el dret de Catalunya, País Basc i Galícia a decidir sobre el seu propi destí, postura àmpliament compartida per la majoria en les Jornades. Es van debatre també les llibertats culturals i sexuals accentuant el compromís clar i contundent del moviment progressista amb la igualtat de gèneres, analitzant les seves conseqüències i oportunitats en el terreny de polítiques específiques. Aquesta sensibilitat cap a la igualtat de drets entre gèneres és necessària i urgent, ja que es va documentar àmpliament la discriminació en contra de la dona encara existent en la societat catalana.

D'aquí que s'exigissin mesures correctores que permetin a la dona integrar-se tant en la vida laboral com en la vida social i política del país en igualtat de condicions, denunciant l'enorme masclisme del conservadorisme català que en ocasions es reproduïx també dins de les esquerres. El sentir general és que cal una revolució cultural de valors (des de l'escola als mitjans públics d'informació de la Generalitat) per aconseguir la igualtat entre gèneres a Catalunya. Es va documentar també l'escàs desenvolupament dels serveis d'ajuda a les famílies, escassetat que sobrecarrega a les famílies (i molt en especial a les dones), i que es deu precisament a la desigual distribució de poder existent a Catalunya entre les seves classes socials i entre les gèneres a Catalunya.

Pel que fa a les polítiques de sostenibilitat es va destacar la necessitat que els ajuntaments es puguin finançar sense haver de fer creixents expansions urbanístiques, es va criticar l'escassa penetració de les energies renovables i el fet que a l'Institut Català d'Energia hi hagi un gran nombre de funcionaris procedents del sector de les grans indústries energètiques i que els mateixos funcionaris que havien fet l'anterior pla energètic amb el govern anterior hagin fet l'actual pla energètic de Catalunya, sense un autèntic procés de participació ciutadana. En aquest sentit es va destacar que el Pla energètic és un pas endavant però molt tímid, i que no s'ajusta al Pacte del Tinell. Salvador Milà, Conseller de Medi Ambient i Habitatge, va defensar la necessitat d'un nou pensament polític que integri ecologisme polític i esquerra transformadora i que inclogui: la necessitat d'un humanisme ecològic que acabi amb la idea que la terra està al servei de l'home; que no hi ha progrés ni cohesió social sense sostenibilitat, ni sostenibilitat

sense progrés social; que calen nous indicadors econòmics que incloguin el benestar de la població i els factors ambientals; que cal una estratègia de la sostenibilitat, a mig i llarg termini, que integri transversalment les diverses polítiques; que cal governar la transició en direcció a canvis a llarg termini, però amb polítiques immediates que són les que visualitzen els ciutadans.

A les jornades es va destacar que el Pacte del Tinell, signat entre els partits que formen el Govern Catalanista i d'Esquerres de la Generalitat, és el document més important de la història de les esquerres catalanes en els darrers seixanta anys i s'ha de complir i es pot complir en la seva totalitat. Aquesta va ser una exigència majoritària de les Jornades.

Aquesta revolució cultural ha de presentar-se com un dels eixos necessaris per crear una cultura progressista, alternativa a la conservadora dominant. Es va observar que una cultura progressista no pot ser una cultura elitista desenvolupada per grans personatges sinó que ha de ser una cultura popular que recuperi la identitat popular amb un nou discurs, una nova narrativa (es va notar la situació sorprenent que el discurs de classes socials, per exemple, sembla haver desaparegut del llenguatge del país, fins i tot del discurs de les esquerres, on termes com classe treballadora han desaparegut de la narrativa progressista, i això malgrat que, com es va documentar a les Jornades, un 72% de la ciutadania de la regió metropolitana de Barcelona es considera classe treballadora), uns nous valors i una nova simbologia, que hauria d'afavorir-se per part de les institucions progressistes. En aquest aspecte, la majoria dels assistents va lamentar la falta de prioritat en el desenvolupament d'aquesta cultura progressista per part del Govern de la Generalitat.

En aquest context, les Jornades van establir un debat ampli amb els directius dels mitjans públics d'informació (TV3, Catalunya Ràdio i TVE a Catalunya). Es va destacar l'escassa diversitat ideològica en aquests, (molt en especial a TV3 i a Catalunya Ràdio) amb escassa sensibilitat social (en que temes identitaris constantment tenien més visibilitat que temes socials). Les Jornades, al llarg de diverses sessions, van documentar el continuïsmen en l'ideari ideològic d'aquests mitjans i la seva minsa sensibilitat social, mostrant casos que evidenciaven aquesta situació. Es va denunciar també l'escassíssima cobertura de les Jornades per part d'aquests mitjans, centrant-se, en comptes d'això, en temes frívols i d'escàs interès general com l'inexistent conflicte entre la UPEC i la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent.

Diversos ponents van subratllar que la democràcia a Catalunya té un problema gran. I és el dels seus mitjans públics d'informació que continuen, en gran mesura, dominats per professionals heretats del govern anterior, que estan realitzant una oposició sistemàtica del govern. Aquests haurien de reflectir la nova majoria d'esquerres que existeix a Catalunya i que no es reflecteix en aquests mitjans, fet que és causa de la seva enorme insensibilitat social.

Les crítiques freqüents a aquests mitjans van anar acompanyades amb una crítica a la nova majoria al Parlament de Catalunya i al govern de la Generalitat

per no haver canviat substancialment aquests mitjans, finançats públicament per la població catalana, la majoria de la qual avui és d'esquerres i que no sent que aquests recursos serveixen als seus interessos. D'aquí que l'únic suspens clar que la majoria assistent a les Jornades va fer al govern de la Generalitat fou a la seva política mediàtica, percebuda com a continuista. La població progressista no ha vist un canvi substancial en aquests mitjans.

És més, aquesta situació es va percebre que estava fent mal considerablement al nostre govern, donat que, mentre que la majoria de les polítiques desenvolupades pel govern de la Generalitat era clarament d'esquerres, aquest missatge no es transmetia a la població a través dels mitjans públics d'informació, creant-se una imatge de continuisme que no afavoria al govern. La població catalana ha votat per un canvi que no es percep a través d'aquests mitjans. I això es deu, en part, a la falta de canvis en aquests mitjans. Les Jornades van documentar àmpliament com tals mitjans ignoraven freqüentment les intervencions socials realitzades pel govern de la Generalitat, substituint-les per notícies frívoles i, freqüentment, negatives pel govern. Les Jornades van documentar molts exemples d'aquesta situació. Un d'ells va ser la gran atenció mediàtica al tema de la corona d'espines que contrastava amb el silenci mediàtic sobre la reforma de l'atenció primària realitzada per la Conselleria de Salut que forçava als metges a treballar sis hores en lloc de dues hores i mitja, tema molt més rellevant per a la qualitat de vida de les classes populars de Catalunya que la frivolitat de les "espines".

D'altra banda aquesta situació de continuisme podria generar una desmobilització entre les forces progressistes i una abstenció entre les bases electorals del progressisme, situació deguda en part a la projecció mediàtica deficient però també al missatge excessivament centrat en la gestió que el govern de Catalunya presenta. El que la comunitat progressista desitja és no sols una bona gestió sinó també un canvi en la nostra societat que beneficiï la qualitat de vida de la població i molt en particular de les seves classes populars i que requereix en moltes ocasions una política d'enfrontaments amb estructures de poder conservadores que continuen dominant el nostre país. Es va accentuar la percepció que les esquerres governen però no tenen el poder. El que la comunitat progressista desitja és que tinguin poder per realitzar aquests canvis, conscients que implicarà un enfrontament amb aquells poders. En aquest aspecte una imatge de moderació que doni el govern no és mobilitzadora per a la comunitat progressista. La mateixa contundència que el govern tripartit està mostrant en la defensa dels interessos de Catalunya ha d'aparèixer en la defensa dels interessos de les classes populars, ja que no pot assumir-se que el primer porti implícit el segon. Això últim portarà, sense cap mena de dubte, a l'enfrontament amb grups i lobbies enormement poderosos que han mantingut el poder a Catalunya durant setanta anys, a costa dels interessos i del benestar de la nostra població. Les classes populars, i molt en particular la classe treballadora i les classes mitges de renda mitja i baixa, tenen uns serveis públics poc desenvolupats com a conseqüència de l'excessiu poder que les classes dominants tenen a Catalunya (en col·laboració en molts esdeveniments històrics amb les classes dominants a la

resta d'Espanya). Un govern d'esquerres ha de canviar aquesta situació. En aquesta tasca, el govern comptarà amb el recolzament entusiasta del moviment progressista. En cas contrari, hi hauria una desmobilització i una gran abstenció de les seves bases electorals en les properes eleccions. Això seria un enorme endarreriment pel nostre país.

Un informe de les Jornades per la UPEC no podia acabar sense que el company Rector Vicenç Navarro agraeixi a tots els participants i als membres del Consell Rector, la Junta Directiva i al personal de les Jornades per l'enorme esforç realitzat en la seva preparació i desenvolupament, amb especial reconeixement a en Jordi Vilardell, Secretari del Consell Rector, i a membres destacats de la Junta Directiva com en Xavier Bretones, en Joffre Villanueva, en Lluís Juberias, en Josep Xuriger, na Rosa Alarcón, l'Uriel Bertran i en Quico Trillas, així com a na Clara Muñoz, l'Ester Matarín, l'Elisenda Belenguer, na Sònia Montserrat, en Xavier Ferrer i na Marta Lahoz. El seu compromís, esforç i entusiasme contagiós i la joventut de tots els que he esmentat i molts d'altres és la millor garantia de futur de la UPEC.

També es va agrair el recolzament del govern de la Generalitat, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona a les Jornades així com el recolzament d'altres institucions catalanes. El company Rector Vicenç Navarro va aprofitar la ocasió per respondre les veus que maliciosament s'han reproduït en alguns mitjans de comunicació pròxims a la dreta nacionalista que el govern havia establert aquesta Universitat com a alternativa a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada. El company Rector va indicar que ni el govern ha establert aquesta Universitat ni som una alternativa a Prada, tot i que sí que va exigir que les institucions públiques recolzin aquesta UPEC com han recolzat la UCE en el passat i que els mitjans públics de la Generalitat cobreixin les activitats de la UPEC tal com han cobert les de Prada els anys anteriors. El company Rector va afegir que la manca de tradició democràtica de les dretes en el nostre país feia previsible que els mitjans propers a l'ideari conservador i liberal continuaran insultant-nos, manipulant, mentint o marginant els nostres missatges.

Ara bé, tal com van indicar la parlamentària Dolors Camats en el seu discurs final i el Secretari General del Conseller Primer Xavier Vendrell, aquesta Universitat és necessària per establir un fòrum per a les forces progressistes de Catalunya a fi de construir, com va subratllar el company Vendrell, una cultura socialista que impregni els partits catalanistes i d'esquerres així com tots els moviments progressistes del nostre país.

Les Jornades van acabar amb el Cant de la Senyera, dirigit per Marina Rossell, membre del Consell Rector, a qui li fou atorgat el guardó als herois progressistes que amb el seu treball han prestat la seva veu a la cultura de les classes populars de Catalunya, guardó que el dia anterior es va donar també a Paco Ibañez, que es també membre del Consell Rector.

A les 14:15h del dissabte 16 del mes de juliol del 2005 es van donar per concloses les Jornades. Un aplaudiment de varis minuts va clausurar les Jornades

Balanç de participació

Nombre de participants : 328

Nombre de taules rodones: 20

Mitjana de participants per taula rodona: 55

Nombre de projeccions de documentals: 5

Nombre d'activitats complementàries: 3

Nombre de ponents : 75 ponents + 17 moderadors

Recursos Humans

Òrgans de govern

Consell rector

El Consell Rector és l'òrgan responsable dels continguts de les Jornades per la UPEC. Les persones que el componen ho fan a títol personal i no com a representants institucionals. Està format per:

Rector:

- Vicenç Navarro, professor Universitat Pompeu Fabra

Consellers:

- Josep Mª Álvarez, sindicalista
- Eudald Carbonell, codirector jaciment Atapuerca
- Mercè Civit, secretaria de Dona de la CONC
- Joan Coscubiela, sindicalista
- Jordi Dauder, actor i co-editor Viejo Topo
- Manuela de Madre, parlamentària
- Luis de Sebastian, catedràtic d'economia internacional de ESADE
- Josep Fontana, historiador de la UPF
- Marina Geli, Consellera de Salut de la Generalitat
- Antoni Gutiérrez Díaz, ex parlamentari europeu
- Josep Huguet, conseller de Comerç, Turisme i Consum de la Generalitat
- Paco Ibáñez, cantant
- Oriol Junqueras, historiador de la UAB
- José Luís López Bulla, ex parlamentari i sindicalista
- Enric Majó, actor
- Lluís Martí Bielsa, membre de l'Amical d'Antics Guerrillers Espanyols
- Imma Mayol, tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona
- Raimon Obiols, parlamentari europeu
- Carme Porta, parlamentària
- Enric Pubill, membre de l'Associació Catalana d'Expresos polítics
- Rosa Regàs, escriptora
- Marina Rossell, cantant
- Maria Salvo, membre de l'Associació Dones del 36
- Celestino Sánchez, tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barberà del Vallès
- José Saramago, escriptor
- Marina Subirats, Regidora d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Secretari:

- Jordi Vilardell, periodista

Junta directiva

La Junta Directiva, és l'òrgan promotor i organitzatiu, encarregat dels aspectes operatius i logístics. Està formada per:

President:

- Joffre Villanueva, secretari general del Moviment Laic i Progressista

Vice-presidents:

- Rosa Alarcón, periodista
- Uriel Bertran, diputat d'ERC
- Ester Boixadera, dirigent de CCOO
- Dolors Camats, diputada d'ICV
- Jaume Collboni, dirigent d'UGT
- Xavier Ferrer, empresari
- Oriol Illa, polític
- Luis Juberías, dirigent de la Fundació Pere Ardiaca
- Carles Martí, regidor de l'Ajuntament de Barcelona
- Isabel Ribas, dirigent d'EUiA
- Lourdes Ríos, directora de l'Observatori DESC
- Jordi Serrano, director de la Fundació Ferrer i Guàrdia
- Francesc Trillas, professor d'economia UAB i militant del PSC
- Jordi Vilardell, periodista

Secretari:

- Xavier Bretones, secretari de la Fundació Ferrer i Guàrdia

Consell social

Grup de suport format per associacions i organitzacions progressistes i fundacions d'esquerra.

- Acció Escolta
- Acció Jove
- AJEC
- Associació Catalana per la Pau
- Avalot
- Casals de Joves de Catalunya
- CCOO
- Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya
- Cooperació
- Escola Lliure El Sol

- Esplais Catalans
- Fundació Cipriano García
- Fundació Catalunya Segle XXI
- Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia
- Fundació Internacional Olof Palme
- Fundació Josep Comaposada
- Fundació Josep Irla
- Fundació Nous Horitzons
- Fundació Pere Ardiaca
- Fundació Rafael Campalans
- Fundació Terra
- SOS Racisme
- UGT

Equip Tècnic

Director: Xavier Bretones

Coordinació programa: Clara Muñoz i Marta Lahoz

Comunicació: Elisenda Belenguer

Secretaria: Ester Matarín

Voluntaris i Col·laboradors

Chiqui Subirana

Gemma Martin

Jesús Sanz

Conchi Huratdo

Sònia Montserrat

Sílvia Luque

Mireia Grau

Montse Piñol